

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra Forskrevet

Citation: Drachmann, Holger: "Forskrevet", i Drachmann, Holger: *Forskrevet*, udg. af Lars Peter Rømhild, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 649. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann14val-shoot-idm140708758646704/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Forskrevet

terne, romanen gør mest brug af: Tidligt og mere sporadisk senere i romanen er det Langelinjepromenaden og det indenfor liggende: Bredgadekvarteret med bourgeoisiets (Annettefamiliens) boliger, Østerbro for de lidt yngre (fru Funch og Annette i begyndelsen). Men især er det jo Frederiksberg med de vigtige romanskuepladser »Elysium« og Frederiksberg Have, udfaldsretningen ad Roskildevej eller retningen indad gennem Gl. Kongevejskvarteret, der leverer scene til begivenhederne. Om Gl. Kongevejskvarteret handlede det udeladte tekststykke »Intermezzo«, der havde haft plads som optakt til 1.1.7, se Tillæg.

Man færdes mest til fods, evt. med droske eller (hestetrucken) sporvogn, ved de dramatiske rejseanledninger med damptog. De miljøer, hvor hovedpersonen får sin gang i hovedstaden, er mødesteder. Det gælder i et vist omfang endda Gerhards atelier i bd. 1, hvor Ulf og pressevenner kan indfinde sig. Det gælder selvsagt særlig de offentlige steder. I mere fremskudt række for tidskildringen har vi straks i 1.1 kafeen over for teateret; kafeen er et sted, hvor hovedstadens intellektuelle, politiske og kommercielle herrer kommer; og vi har *Langelinjepromenaden*, hvor der desuden træffes damer. Adskillelse imellem og mødemulighed for de to koner er et interessant topografisk forhold i en kærlighedsroman! Det intimeste mødested er naturligvis Ediths havehus et sted mellem Frederiksberg Allé og Gl. Kongevej. Men blandt de offentlige er to institutioner af særlig betydning i romanen. Det er *Det Kgl. Teater* og *Elysium*; som underholdningsanstalter er de beslægtede, men i kunstform, personale og publikum unægtelig polære.

Drachmann drømte en tid om at bringe de to slags scenekunst nærmere til hinanden, og han lader Gerhard forsøge det – lige som han fablede om, at de politisk stridende Højre og Venstre kunne finde fællesskab. Men det førstnævnte bliver meget mere prominent i romanen end det politiske, i hvert fald i dettes snævrere mening. Hvis man derimod lader det politiske strække sig ind i det kulturelle og kunstneriske, hænger tingene fortsat ret godt sammen. Drachmann sledes som flere danske og udenlandske kunstnere i tiden *mellem borger og bohème*. Det gjaldt i hans private liv, og det gjaldt i hans svingende parti-sympatier. Det gæl-

der også i denne roman polariteten i scenekunsten. Den er for øvrigt ikke altid nem at distingvere: den kgl. teaterdirektør er åbenbart lidt af en satyr, mens syngepigen Edith er så kulturelt og moralsk stræbsom som nogen guvernante. Scenekunsten i romanen bør da betragtes lidt nærmere.

4. Scene og tribune

Forskr. er ikke som *Med den brede Pensel* en kunstnerroman, selv om hovedpersonen er billedkunstner. Det er knapt heller en digterroman, selv om Ulf og snart også Gerhard er digterisk produktive. Det er derimod et godt stykke af en teaterroman. Dette er ikke et dementi af påstanden om, at *Forskr.* først og sidst er en kærlighedsroman. Den elskede ses på tribunen, hvor hun synger. Og på det store teater prøver Ulf og Gerhard at gestalte en kærlighedshistorie, der i visse henseender svarer til den om Edith.

I Drachmanns eget liv og arbejde havde teateret fået en vigtig plads, og hans erfaringer har affødt noget af også denne side af romanindholdet. Ligesom romanen begynder med et besøg i Det Kgl. Teater og ender med en fantaseret scene, der kan minde om et patetisk syngespil, kan vi begynde med *teateret* – Det Kgl. Teater på Kongens Nytorv.

I den – relativt moderne – forestilling, som Gerhard bivåner her i bogens første kapitel, har skuespilkunsten ligesom dramaforfatteren åbenbart vanskeligt ved at finde sine egne ben imellem det nye og det gamle. Det nye kan associeres til Henrik Ibsen, men vel også til de lettere aflæggere blandt københavnske forfattere som Otto Benzon (*En Skandale*, 1884). Det gamle er den romantiske og efterromantiske tradition fra Oehlenschläger til Moltbech den Yngre. Svingende mellem det moderne og det romantiske var jo både, hvad man kalder »tiden«, og digteren Holger Drachmann i liv og værk. Og ikke mindst var han det som teaterdigter.

De dramaturgiske betragtninger af Ulf, som Gerhard læser den nat i købstaden, hvor han får adgang til Ulfs dramaudkast (2.1.8), er da også nok så heterogene, man kan vel endda sige del-